

30. jún 2022

Inflácia dáva aj berie

Prognóza daňového výboru na roky 2021 - 2025

Jaroslav Bukovina a Jana Palkovičová

Daňovo-odvodové príjmy porastú na celom horizonte prognózy v súlade s rastom cien. Tento efekt sa najviac prejavuje na lepšom výnose daní a odvodov z práce, ale vidieť ho aj na dani z pridanej hodnoty. Dodatočné príjmy prináša aj korporátna daň. Firmy ešte stále podávajú daňové priznania za rok 2021, no už dnes môžeme povedať, že rok 2021 dopadol nad očakávania. Výdavky na schválený balík rodinnej politiky sú plne zapracované do prognózy a tie tiež mierne podporia rast daní zo spotreby a trhu práce. Vyššia inflácia síce prináša neočakávané príjmy, ale má aj protistranu v podobe vyšších vládnych výdavkov. Okrem iného, vyššia inflácia prináša (s malým oneskorením) rast nákladov na valorizáciu dôchodkov či iných dávok.

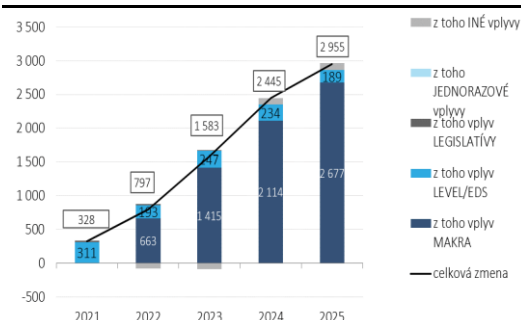
Porovnanie oproti poslednej prognóze (marec 2022)

Aktuálna daňovo-odvodová prognóza obsahuje tri hlavné zmeny voči marcovej. Prvou je nová makroekonomická prognóza, kde je najväčšou zmenou rýchlejší rast cien a miezd v rokoch 2022 až 2025. Táto zmena makroprostredia prináša so sebou automaticky vyšší nominálny výber daní a odvodov (Graf 1). Dane a odvody z práce ťahá samotný rast nominálnych miezd a príjmy DPH zase zdvíha rast cien potravín, pohonných látok a energií. Firmy ešte stále podávajú daňové priznania za rok 2021, no napriek nekompletným údajom (60 % subjektov podalo priznanie) už dnes môžeme povedať, že rok 2021 dopadol nad očakávania.

Druhou zmenou je zrealnenie profilu čerpania zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti. Zdroje z roku 2022 posúvame do ďalších rokov v súlade s posunom čerpania jednotlivých výziev (Graf 2), čo ovplyvní aj dynamiku daňových príjmov. Stále samozrejme očakávame plné využitie zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti.

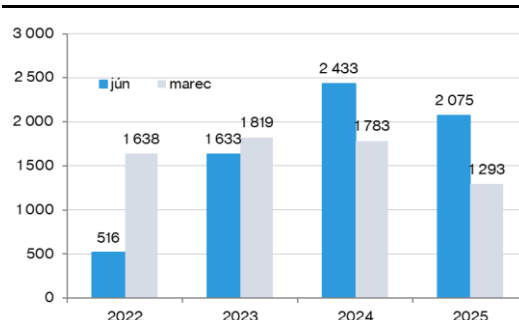
Treťou dôležitou zmenou je schválený balík opatrení rodinnej politiky¹, ktorý mierne podporí rast daní zo spotreby a čiastočne aj z trhu práce vďaka vyššej ekonomickej aktivite nízkoprijmových skupín (Graf 3). Rodinný balík má cenovku okolo 1,1 mld. eur, pričom čistý vplyv na saldo verejnej správy je cca 0,8 resp. 0,9 mld. eur.

Graf 1: Dane a odvody: porovnanie oproti prognóze z marca (mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 2: Posun v čerpaní prostriedkov z Plánu obnovy (mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

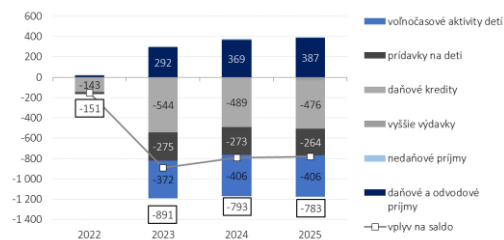
¹ Prídavky na deti, daňový bonus a príspevky na voľnočasové aktivity

Rast príjmov aj výdavkov

Porovnanie daní a vybraných výdavkov oproti rozpočtu

Rast cien zasiahne príjmovú aj výdavkovú stranu rozpočtu². Aktuálny rast daňovo-odvodových príjmov ťahaných infláciou bude od budúceho roka kompenzovaný rastom vládnych výdavkov. Pôjde najmä o valorizáciu starobných dôchodkov a nemocenských dávok, ktoré tvoria približne 1/4 celkových výdavkov a sú súčasťou projekcie IFP. Rozpočet na rok 2022 bol zostavovaný na základe odhadu inflácie mierne nad 4 %, no aktuálne očakávania sú trojnásobne vyššie, z čoho plynú aj výraznejšie rozdiely na príjmoch a výdavkoch oproti rozpočtu (Graf 4). Inflačné tlaky však ovplyvnia aj ďalšie výdavky štátu, ktoré nie sú súčasťou tejto prognózy. Príkladom sú platy zamestnancov verejnej správy, ktorých konečná výška bude závisieť od rokovaní pri tvorbe rozpočtu.

Graf 3: Vplyv rodinného balíčka oproti scenáru bez jeho zavedenia (mil. eur)

zdroj: IFP, UložiskoIFP

Graf 4: Porovnanie prognózy oproti rozpočtu (mil. eur)

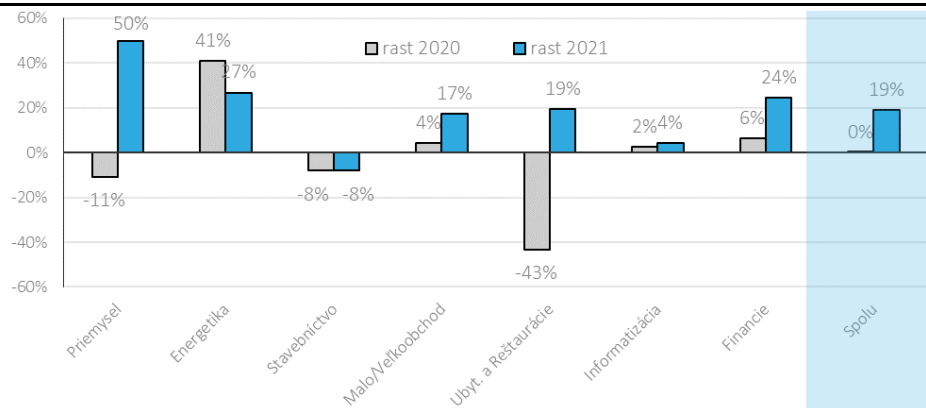
zdroj: IFP, UložiskoIFP

Vývoj hlavných daní a odvodov

Oživenie bez prepadu pre firemnú daň

Výnos korporátnej dane za rok 2021 nie je ešte uzavretý pre odložené daňové priznania³, ale už teraz sa javí, že to bol výnimočný rok pre firmy. Predbežné informácie indikujú medziročný rast dane na úrovni 19 %, pričom stále ide o prvé odhady. Pandemické poklesy niektorých odvetví sa postupne preklápajú do ziskov. Oživenie pocítil sektor priemyslu a čiastočne aj gastro, finančný sektor zažili rekordný rok po slabom roku 2020 (Graf 5). Nad očakávania silný výnos dane je pravdepodobne dôsledkom silnejšieho rastu tržieb a pomalšieho rastu nákladov. Toto platilo pre rok 2021, zatiaľ čo v roku 2022 je situácia skôr opačná a firmy zatiaľ neprenášajú rast nákladov naplno do cien. Je preto otázne, či sa korporátna daň udrží na tak vysokých hodnotách aj v roku 2022. V rokoch 2023 a 2024 dopomôžu výnosu z firemnej dane pozitívne efekty Plánu obnovy.

Graf 5: Medziročné rasty firemnej dane za vybrané sektory (2021 vs 2020)

² Viac detailov vo výdavkovom komentári.

³ Firmy majú povinnosť podať priznania do konca marca, avšak môžu požiadať o odklad. Túto možnosť využíva pravidelne takmer 100 tisíc firiem. Zároveň vybrané veľké firmy majú dohodnutý iný termín podania daňového priznania pre rozdielny hospodársky rok, prípadne pre odlišnejší spôsob účtovania (účtovníctvo v medzinárodných IFRS štandardoch).

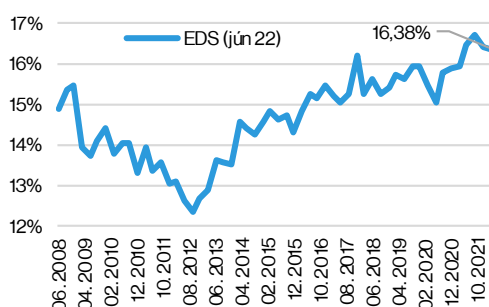
Trh práce naďalej stabilný

Trh práce napriek globálnym ekonomickým problémom a vojne na Ukrajine pokračuje v zotavení. Nábor nových pracovníkov sa v druhom štvrťroku vyvíjal veľmi priaznivo a k zvýšeniu zamestnanosti prispelo aj zamestnávajúce utečencov z Ukrajiny⁴. Rýchlejši rast miezd, čiastočne ťahaný aj vysokou infláciou, sa podpísal pod vyšší výnos dane z príjmu zo závislej činnosti a sociálnych a zdravotných odvodov. Mzdy budú stabilne rásť v celom horizonte prognózy. Zrýchľujúca inflácia vďaka vyššej indexácii nezdaniteľnej časti základu dane znižuje výnos dane z príjmov na konci horizontu. V prognóze zohľadňujeme aj schválenie novej dohody o výkone sezónnej práce, ktorá zavádza odvodovú odpočítateľnú položku na starobné poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Silný výber DPH, napriek zrealizácii Plánu obnovy

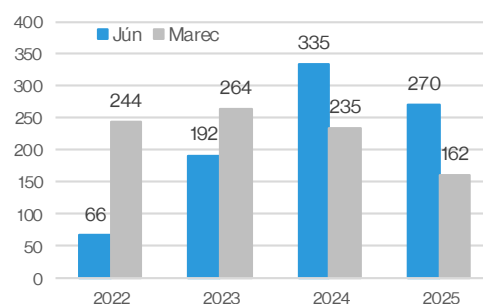
Výnos DPH v roku 2022 prevyšil očakávania z marca o 301 mil. eur a podpísal sa pod viac ako 15%-ný medziročný rast. Pod vysoké príjmy DPH aktuálne podpisuje najmä rast cien potravín, pohonných látok a energií. Vplyv vyššej spotreby sa potvrdzuje aj na dátach z eKasy, kde odhadujeme 21% medziročný nominálny nárast tržieb⁵. Úspešnosť výberu ostáva stabilná a je blízko historických maxím (Graf 6). Vývoj DPH ovplyvňuje aj posun v čerpaní Plánu obnovy. Očakávané príjmy naviazané na Plán Obnovy presúvame za roky 2022 a 2023 do ďalších rokov (Graf 7). Nižšie príjmy neovplyvňujú saldo rozpočtu, pretože v rovnakej miere sa posunú aj výdavky štátu.

Graf 6: Stabilná efektívna daňová sadzba

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 7: DPH z Plánu obnovy - jún vs. marec (mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Minerálne oleje s mierne negatívnym výhľadom

Výnos spotrebných daní bude v roku 2022 vyšší, najmä z dôvodu lepšieho plnenia v jamých mesiacoch. Naopak, na roky 2023 až 2025 sa očakávajú pomalšie medziročné nárasty hlavne kvôli zhoršeniu daňovej základne. Pri spotrebnej dani z minerálneho oleja je potrebné vnímať riziká ohľadom cien pohonných hmôt. Viac o cenách je uvedené v BOXe 1.

Box 1: Fakty o cenách pohonných hmôt

Externé faktory potiahli ceny pohonných hmôt na historické úrovne (Graf A). Za liter benzínu aktuálne na čerpačke zaplatíme v priemere 1,91 eur a za naftu len mierne menej. Zvyšovanie cien sa deje už od jari minulého roka. Dôvodom je najmä dynamický rast dopytu po ropy, ktorý prišiel s oživením ekonomiky a s rastom mobility po uvoľňovaní pandemických obmedzení. Od vypuknutia vojny na Ukrajine rastú ceny z obáv o dostatok ropy ešte rýchlejšie (Graf B). Priemerné ceny benzínu rastú v poslednom období o vyše 30 %, aktuálne atakujú 40 %-ný medziročný rast. Cena nafty rastie ešte rýchlejšie (medziročne o 50 %, medzimesačne o 6 %), na konci apríla a v máji bola nafta napriek daňovému zvýhodneniu voči benzínu dokonca mierne drahšia⁶ ako benzín.

Spotreba sa vracia na predkoronové úrovne, nafta rýchlejšie ako benzín. Presné údaje o spotrebe motorových palív nie sú k dispozícii, ale určitý obraz poskytujú dáta o ich vyskladnení z daňových

⁴ Viac informácia v nadchádzajúcom komentári IFP.

⁵ Uvedený rast zohľadňuje porovnanie v mesiacoch bez vplyvu pandémie v roku 2021

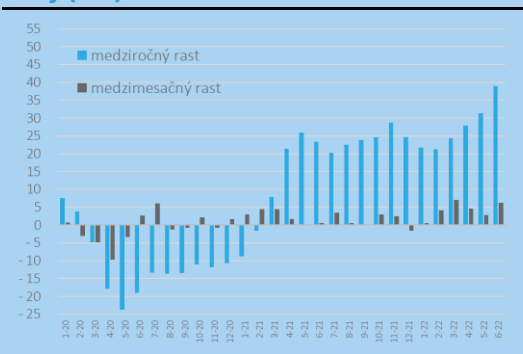
⁶ Okrem vojenského konfliktu je za tým rast ceny repky olejnej, z ktorej sa vyrába biozložka primiešavajúca sa do nafty.

priznaní. Výnos spotrebnej dane z minerálneho oleja vykazoval v prvých mesiacoch tohto roka dvojciferné medziročné rasty, ktoré ale súvisia s prepadmi výnosov kvôli covidu. Oproti roku 2019 zaznamenáva nafta len minimálny nárast a benzín je na tej istej úrovni.

Graf A: Vývoj ceny nafty a benzínu na Slovensku, 2005 – 2022 (v eur/1l)

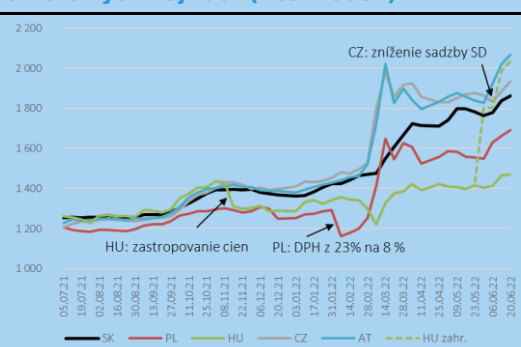
Graf B: Benzín – zmeny priemernej mesačnej ceny (v %)

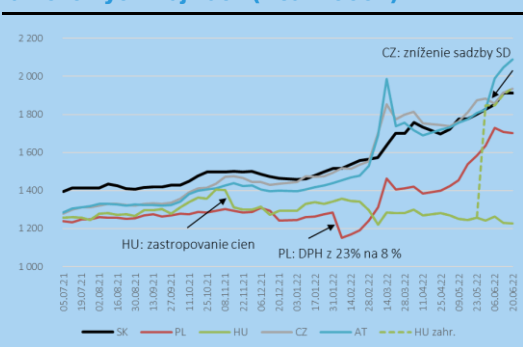
Zdroj: Weekly oil bulletin, IFP, [UloziskoIFP](#)

V porovnaní s okolitými štátmi sú aktuálne ceny motorových palív na slovenských čerpačkách nižšie, s výnimkou Poľska (Grafy C a D). Niektoré európske krajiny pristúpili k opatreniam, ktoré majú priškrtiť vysoké ceny. Z našich susedov urobili takéto rozhodnutia tri krajiny. Maďarsko ešte v polke novembra minulého roka dočasne zastropovalo ceny benzínu aj nafty na úrovni 480 HUF. Zahraniční motoristi však od konca mája už lacno nenatankujú, keďže zastropovanie sa týka už iba maďarských vozidiel. Trhové ceny sú vyššie, resp. pri benzíne veľmi podobné ako na Slovensku (1,94 eur za liter). Poľsko sa od 1.2.2022 rozhodlo pre zníženie sadzby DPH z 23 % na 8 %. K zmene legislatívy pristúpila aj ČR, keď od júna 2022 dočasne znížila sadzbu spotrebnej dane z benzínu aj nafty, zhodne o cca 6 centov na liter (Grafy E a F). Odhliadnuc od maďarských zastropovaných cien, ceny slovenských pohonných hmôt bez daní sú najnižšie spomedzi okolitých krajín, čo aktuálne zaisťuje cenovú konkurencieschopnosť.

Graf C: Nafta – vývoj ceny na Slovensku a v okolitých krajinách (v eur/1000 l)

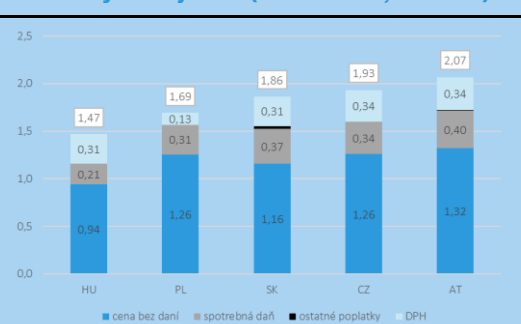

Graf D: Benzín – vývoj ceny na Slovensku a v okolitých krajinách (v eur/1000 l)

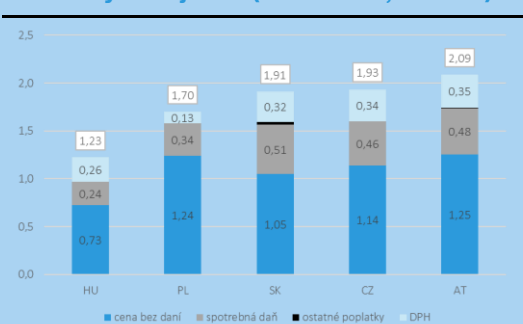

Zdroj: Weekly oil bulletin, IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf E: Nafta – zloženie ceny na Slovensku a v okolitých krajinách (k 20.6.2022, v eur/1 l)

Graf F: Benzín – zloženie ceny na Slovensku a v okolitých krajinách (k 20.6.2022, v eur/1 l)

Pozn.: HU – trhové ceny (v eur): Nafta – cena bez daní 1,39, SD 0,21, DPH 0,43; benzín – cena bez daní 1,29, SD 0,24, DPH 0,41

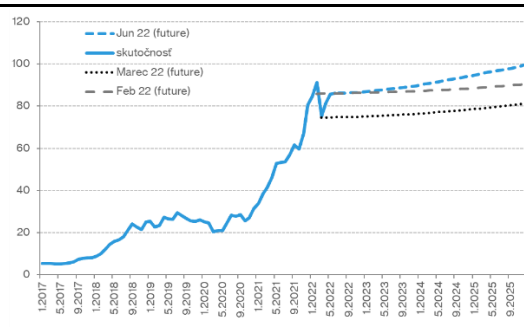
Zdroj: Weekly oil bulletin, IFP, [UloziskoIFP](#)

Nedaňové príjmy

Návrat na pôvodné úrovne

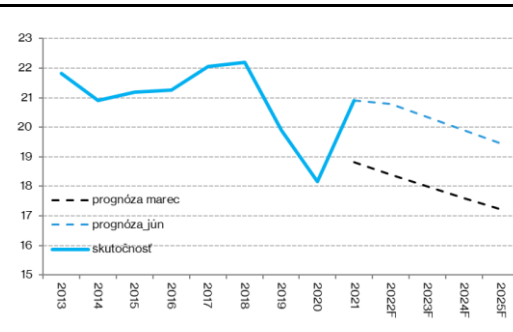
Príjmy z predaja emisných kvót sa vrátia k pôvodným očakávaniam z úvodu roka 2022 a na horizonte prognózy budú pokračovať v raste. Invázia Ruska na Ukrajinu spôsobila na trhu s emisiami krátkodobú paniku, ktorá viedla k poklesu cien emisných povoleniek. Najnovšie odhady už indikujú návrat na pôvodné úrovne a ďalší rast do roku 2025 (Graf 8). Aktuálne príjmy na celom horizonte ovplyvní rast spotreby emisií. Aktualizácia prognózy plynie z vývoja za rok 2021, kde spotreba emisií rástla na rozdiel od predpokladov o poklese (Graf 9). Rast emisií ide na vrub spoločností US Steel a Ferroenergy, ktoré tvoria okolo 40 % z celkového objemu emisií slovenských firiem zapojených do európskeho systému obchodovania s emisnými kvótami.

Graf 8: Ceny emisných kvót sa vrátili na pôvodnú úroveň

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Graf 9: Aktualizácia spotreby emisií (mil. ton)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

V znamení neistoty

Očakávané príjmy z dividend podnikov so štátnou účasťou prešli čiastočnými revíziami, pričom do budúca prevládajú negatívne riziká. Na budúce dividendy od SPP vplyvajú viaceré faktory, napr. prípadné znížovanie prepravy plynu cez Slovensko, ale aj zmena regulačného rámca. Tieto negatívne scenáre nie sú súčasťou prognózy. Odhad dividend skupiny SPP (vrátane Eustreamu) bol aktualizovaný o novšie údaje prepravy plynu a budúročné očakávania nárastu ceny plynu, čo spôsobuje mierny pokles predpokladaných dividend. Energetické firmy čiastočne potvrdili vyplatenia dividend v roku 2022 (okrem Stredoslovenskej energetiky), pričom na nasledujúce roky je vývoj závislý od regulačného rámca. Revíziou prešiel aj SEPS, kde sa predpokladá mierna korekcia vyplatennej dividendy v roku 2022 a avizovala sa dividend vo výške cca 60 mil. eur v roku 2023.

Online kasína pokračujú v raste

Vývoj výnosov z hazardných hier revidujeme na celom horizonte mierne nahor, výnimkou je rok 2023. Príjmy z online kasín pokračovali v silnom raste aj počas 2022, a sú hlavným faktorom vyššieho výberu v tomto roku. Spomalenie hospodárskeho rastu na nasledujúci rok znižuje výnosy z kurzových stávk. Na celom horizonte znižujeme odhad príjmov z terminálov video lotérií, kde očakávame silnejší pokles počtu hracích terminálov v porovnaní s marcovou prognózou.

Ministerstvo financií SR v súlade s ústavným Zákonom o rozpočtovej zodpovednosti aktualizuje a zverejňuje prognózy daňových a odvodových príjmov. Tieto prognózy boli prerokované na zasadnutí **Výboru pre daňové prognózy (VpDP) 27. júna 2022**. **KRRZ, NBS, Infostat, Tatrabanka, ČSOB, Slovenská sporiteľňa, UniCreditBank označili prognózu príjmov za realistickú. VÚB ako optimistickú.**

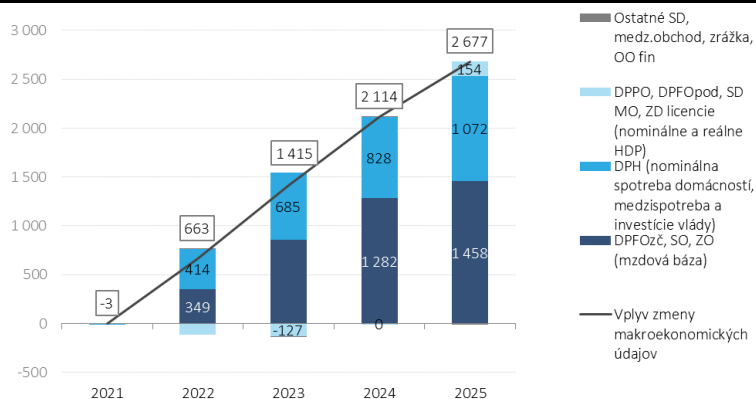
Viac o daňových prognózach ako aj podkladové materiály je možné nájsť na [stránke IFP](#) v časti Ekonomické prognózy ⇒ [daňové prognózy](#).

Detailné údaje o vývoji jednotlivých daňových príjmoch na horizonte prognózy ako aj rozbitie príspevkov jednotlivých faktorov k aktualizácii prognózy, či podkladové údaje k jednotlivým dátam v komentári sú k dispozícii na [UloziskoIFP](#).

Materiál prezentuje názory autora a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.

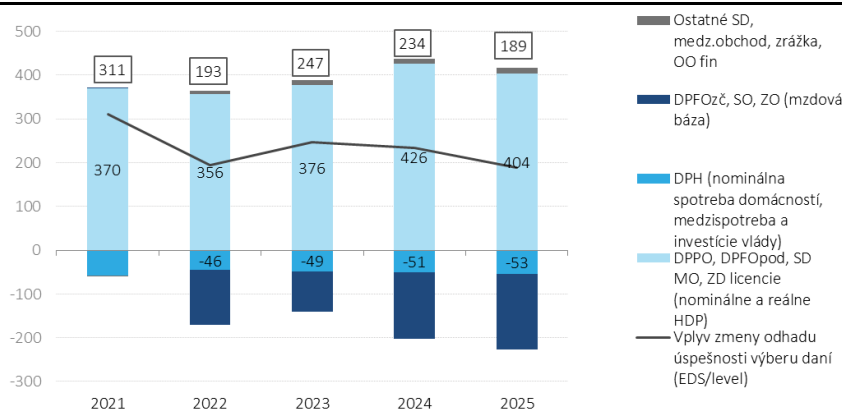
Prílohy

Graf 10: Vplyv makroekonomickej prognózy na aktualizáciu odhadu daní⁷ (mil. eur)

zdroj: IFP, UložiskoIFP

Graf 11: Vplyv zmeny EDS na prognózu daňovo-odvodových príjmov (mil. eur)

zdroj: IFP, UložiskoIFP

Tabuľka 1: Vplyvy legislatívy na príjmy (ESA2010, v mil. eur)

	2021	2022	2023	2024	2025
Nová legislatíva	0	1	-9	-9	-11
Zmena poplatkov za uloženie stavebného odpadu na skládku	0	1	2	2	2
Sezónna OOP na SO	0	0	-11	-12	-13
Nová legislatíva s vplyvom na výdavky	0	143	544	506	495
Daňový bonus (zmeny od 1.7.2022 a 1.1.2023)		143	544	506	495
Aktualizovaná legislatíva	18	23	14	7	1
Oprava základu dane DPH pri dodaní tovaru alebo služby	17	17	19	20	21
Postupné navyšovanie sadzby do II.pilieru	0	0	-12	-22	-28
Ostatné	1	6	7	10	8

Tabuľka 2: Vplyvy legislatívy - rodinný balíček - nad rámec prognóz Výboru (ESA2010, v mil. eur)

	2022	2023	2024	2025
Nová legislatíva	23	647	679	670
Prídavky na deti	23	275	273	264
Voľnočasové aktivity detí	0	372	406	406

Tabuľka 3: Zmena výnosu nedaňových príjmov – jún 22 vs. marec 22 (ESA2010, mil. eur)

	Prognóza			
	2022	2023	2024	2025
Dividendy	14	29	-19	-15
Administratívne poplatky a iné poplatky - len príjmy NDS	6	-5	0	0
Poplatok za obchodovanie s emisnými kvótami	27	48	68	83
Z odvodov z hazardných hier a iných podobných hier	10	0	10	17
Zmena nedaňových príjmov celkom	57	72	58	85

⁷ Dane sú zaradené do jednotlivých kategórií podľa toho, ktorý makroekonomický agregát má na ne najvýraznejší vplyv. SD = spotrebné dane, DPFOpod = DPFO podnikanie, DPFOzč = DPFO závislá činnosť, SD MO = spotrebná daň z minerálnych olejov, SO= sociálne odvody, ZO= zdravotné odvody.